

SocialdepartementetSocialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag till Socialstyrelsen att fördela och betala ut medel för att öka antalet tjänster för allmäntjänstgöring

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att fördela, betala ut och följa upp medel till regionerna i syfte att stimulera till en utökning av tjänster för allmäntjänstgöring (AT).

Socialstyrelsen ska under 2025 betala ut 226 000 000 kronor till regionerna i enlighet med *bilaga 1*.

Socialstyrelsen ska även utveckla planeringsunderlag för dimensionering av läkares AT, bastjänstgöring (BT) och specialiseringstjänstgöring (ST).

Socialstyrelsen ska även samordna och stödja regionerna i övergången till en ny utbildningsstruktur.

Socialstyrelsen ska löpande hålla Regeringskansliet (Socialdepartementet) informerat om hur arbetet med uppdraget fortskrider.

Socialstyrelsen ska senast den 28 februari 2026 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2025 använda 229 150 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2025 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 12 Kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvården.

Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2025. Socialstyrelsen får under 2025 använda högst 3 150 000 kronor för egna kostnader kopplade till arbetet.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2026 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

För att nå målet om en god och jämlik vård i hela landet behöver det nationella åtagandet för kompetensförsörjningen stärkas. Regeringen har därför gett Socialstyrelsen och Nationella vårdkompetensrådet ett uppdrag att ta fram förslag till en nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning (S2023/00256). Uppdraget redovisades den 31 maj 2024 och Nationella vårdkompetensrådet presenterade då 25 olika förslag till insatser för att förbättra kompetensförsörjningen i Sverige. Förslagen handlar bland annat om att säkerställa tid och resurser för kompetensutveckling och ge ökad möjlighet till karriärvägar för att attrahera, utveckla och behålla vårdpersonal. I maj 2024 ändrade regeringen uppdraget och Socialstyrelsen gavs därmed i uppdrag att, genom Nationella vårdkompetensrådet, inhämta synpunkter, anpassa, förankra och säkerställa att planen bidrar till att stärka vårdkapaciteten. Det ändrade uppdraget slutredovisades den 25 februari 2025.

Av Socialstyrelsens nationella planeringsstöd framgår att bristen på läkare med specialistkompetens är fortsatt stor i samtliga regioner. En av orsakerna uppges av professionsföreningar vara att det inte finns tillräckligt med tjänster för allmäntjänstgöring (AT). Medan antalet platser på läkarprogrammet har utökats har inte regionerna utökat tjänster för AT i tillräcklig utsträckning. Underläkare innan legitimation väntar på att få göra AT i genomsnitt cirka 11 månader med regionala variationer.

Under 2021 startade den nya 6 år långa läkarutbildningen med bastjänstgöring (BT) som en del av den nya specialiseringstjänstgöringen (ST) för läkare i Sverige. Reformen innebär att kravet på AT ska fasas ut på sikt, men de läkare som tagit examen enligt de äldre bestämmelserna för

läkarexamen måste genomföra AT för att få legitimation. Enligt övergångsbestämmelserna till regleringen ska det vara möjligt att t.o.m. 2029 ta examen enligt de äldre bestämmelserna för läkarexamen, det finns dock inte något slutdatum för när AT ska ha fasats ut. Under 2027 examineras de första läkarna från det nya läkarprogrammet och kommer då behöva ansöka om ST med inledande BT. För att inte BT ska bli en ny flaskhals för att få fler specialistläkare i hälso- och sjukvården behöver regionerna tillsätta tillräckligt med ST-tjänster inklusive BT.

Enligt överenskommelsen God och nära vård mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner för 2021 behövde regioner som har få tjänster för AT i relation till antalet invånare ta ett större ansvar för att den nationella tillgången skulle möta det samlade behovet. Inom ramen för överenskommelsen tog regionerna fram ett planeringsunderlag för antal tjänster för AT under 2022–2024. Regeringen har utifrån planeringsunderlaget gett Socialstyrelsen särskilda uppdrag (S2022/00882, S2023/00678, S2024/00586) och satsat på att öka antalet tjänster för AT med totalt 847 000 000 kronor mellan 2022 och 2024. Av Socialstyrelsens redovisning av uppdragen har regionerna utökat antal tjänster för AT inom ramen för statsbidraget och i jämförelse med planeringsunderlaget. Socialstyrelsen bedömer därmed att syftet med de tidigare satsningarna har uppnåtts.

Från 2025 och framåt saknas underlag för dimensionering av tjänster för AT- och BT på nationell och regional nivå. Med den nya 6 år långa läkarutbildningen och utfasningen av den 5,5-år långa läkarutbildningen gör det svårt att utifrån idag tillgänglig information prognostisera behovet av AT- och BT för åren 2025–2030. Även uppgifter om den kompletterande läkarutbildningen för utlandsutbildade läkare och behov av AT till läkare som har läkarexamen från andra länder inom EU/EES-området behövs för att det sammantagna behovet av utbildningstjänster för läkare ska kunna prognostiseras för perioden.

Regeringen anser att det finns skäl att vidta ytterligare åtgärder för att komma till rätta med bristen på läkare med specialistkompetens och stärka det nationella åtagandet för kompetensförsörjningen. Socialstyrelsen får därför i uppdrag att fördela och betala ut medel till regionerna i syfte att stimulera till fler tjänster för AT. Socialstyrelsen ska förstärka det strategiska arbetet med prognoser och dimensionering av läkares utbildningstjänster och

samordna dessa ur ett nationellt perspektiv samt stödja regionerna i övergången till en ny utbildningsstruktur för att säkerställa den långsiktiga tillgången till specialläkare efter vårdbehov.

På regeringens vägnar

Acko Ankarberg Johansson

Ellinor Östensson

Kopia till

Finansdepartementet/BA
Utbildningsdepartementet/UH
Kammarkollegiet
Nationella vårdkompetensrådet
Sveriges Kommuner och Regioner

Villkor för medel i syfte att dimensionera antalet utbildningstjänster för läkare samt utöka antalet tjänster för allmäntjänstgöring

För 2025 fördelas 226 000 000 kronor till regionerna i syfte att stimulera till en utökning av antalet tjänster för allmäntjänstgöring (AT).

Krav på prestation

Statsbidraget fördelas med 44 000 000 kronor i block 1 och 182 000 000 kronor i block 2.

De regioner som vill få del av medlen redovisar en prognos för antal tjänster för AT, bastjänstgöring (BT) och specialiseringstjänstgöring (ST) och det antal AT som tillsattes eller påbörjades senast den 1 november 2025 till Socialstyrelsen. Socialstyrelsen kontrollerar att prestationerna motsvarar villkoren och betalar därefter i så fall ut medel.

Medlen fördelas enligt följande:

1. Redovisa en prognos för antal tjänster för AT, BT och ST

44 000 000 kronor fördelas lika mellan regionerna. För att få ta del av medlen inom ramen för block 1 ska regionerna redovisa en prognos för planerat antal tjänster för AT, BT och ST under perioden 2026-2030 till Socialstyrelsen.

2. Antal tjänster för AT 2025

De regioner som redovisar antal tillsatta eller påbörjade tjänster för AT under 2025 får dela på 182 000 000 konor under detta block. Medel fördelas proportionellt till de regioner som har redovisat antal tjänster för AT utifrån andel AT 2025 per 100 000 invånare. Antal invånare baseras på den befolkningsmängd regionen hade den 1 november 2024.